

0.0.1 bhūmijasuttaṃ

1. evaṃ me suttaṃ: ekaṃ samayaṃ bhagavā rāja-
gahe viharati veḷuvane kalandakanivāpe, atha kho āya-
smā bhūmijo pubbanhasamayaṃ nivāsetvā pattacīva-
ramādāya yena jayasenassa rājakumārassa nivesanaṃ,
tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā paññattena āsane ni-
sīdi.

2. atha kho jayaseno rājakumāro yenāyasmā bhūmijo
tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā āyasmatā bhūmijena
saddhiṃ sammodi. sammodanīyaṃ kathaṃ sārāṇiyaṃ
vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi. ekamantaṃ nisinno kho
jayaseno rājakumāro āyasmantaṃ bhūmijaṃ etadavoca:
santi bho bhūmija. eke samaṇabrāhmaṇā evaṃvādino
evaṃditṭhino: āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti,
abhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā
brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya.
āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā
phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā
brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāyā'ti.
idha bhoto bhūmijassa satthā kiṃvādī kimakkhāyī'ti?

3. na kho metaṃ rājakumāra, bhagavato sammukhā
suttaṃ, sammukhā paṭiggahitaṃ. tṭhānañca kho etaṃ
vijjati yaṃ bhagavā evaṃ vyākareyya: āsañcepi ka-
ritvā ayoniso brahmacariyaṃ caranti, abhabbā pha-
lassa adhigamāya anāsañcepi karitvā ayoniso brahma-
cariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañca
anāsañcepi karitvā ayoniso brahmacariyaṃ caranti, abhabbā

phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā ayoniso brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāyā'ti. na kho metaṃ rājakumāra, bhagavato sammukhā suttaṃ, sammukhā paṭiggahitaṃ, tḥānañca kho etaṃ vijjati, yaṃ bhagavā evaṃ vyākareyyā'ti.

4. sace kho bhoto bhūmijassa satthā evaṃvādī evamakkhāyī, addhā bhoto bhūmijassa satthā sabbesaṃyeva puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ muddhānaṃ maññe āhacca tiṭṭhatīti. atha kho jayaseno rājakumāro āyasmantaṃ bhūmijaṃ sakeneva thālipākena parivisi.

5. atha kho āyasmā bhūmijo pacchābhattaṃ piṇḍa-pāta-paṭikkanto yena bhagavā tenupasaṅkami. upasaṅkamitvā bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. ekamantaṃ nisinno kho āyasmā bhūmijo bhagavantaṃ etadavoca: 'idhāhaṃ bhante pubbanhasama-yaṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena jayasenassa rājakumārassa nivesanaṃ, tenupasaṅkamaṃ. upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdiṃ. atha kho bhante jayaseno rājakumāro yenāhaṃ, tenupasaṅkami. upa-

saṅkamtivā mama saddhiṃ¹ sammodi. sammodanīyaṃ kathaṃ sārāṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi. ekamantaṃ nisinno kho bhante, jayaseno rājakumāro maṃ etadavoca: 'santi bho bhūmija, eke samaṇabrhmaṇā evaṃvādino evaṃditṭhino āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāyā'ti. idha bhoto bhūmijassa satthā kiṃvādī kimakkhāyīti?

6. evaṃ vutte ahaṃ bhante, jayasenaṃ rājakumāraṃ etadavocaṃ: 'na kho metaṃ rājakumāra, bhagavato sammukhā suttaṃ sammukhā paṭiggahitaṃ. tṭhānaṃ ca kho etaṃ vijjati, yaṃ bhagavā evaṃ vyākareyya: 'āsañcepi karitvā ayoniso brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā ayoniso brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. sañcepi karitvā ayoniso brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya, anāsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā yoniso brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā yoniso brahma-

¹ mayā saddhiṃ-majasam, syā.

cariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāyā'ti. na kho metaṃ rājakumāra, bhagavato sammukhā suttaṃ sammukhā paṭiggahitaṃ. tñānañca kho etaṃ vijjati: yaṃ bhagavā evaṃ byākareyyā'ti. sace bhoto bhūmi-jassa satthā evaṃvādī evaṃdiṭṭhi addhā bhoto bhūmi-jassa satthā sabbesaṃ yeva puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ muddhānaṃ maññe āhacca tiṭṭhatīti.

7. kacci bhante, evaṃ puṭṭho evaṃ vyākaramāno vuttavādī ceva bhagavato homi, na ca bhagavantaṃ abhūtena abbhācikkhāmī. dhammassa cānudhammaṃ vyākaroṃmi. na ca koci sahadhammiko vādānuvādo gārayhaṃ tñānaṃ āgacchatīti.

8. taggha tvaṃ bhūmija, evaṃ puṭṭho evaṃ vyākaramāno vuttavādī ceva me hoyi, na ca maṃ abhūtena abbhācikkhasi, dhammassa cānudhammaṃ vyākaroṃsi. na ca koci sahadhammiko vādānuvādo gārayhaṃ tñānaṃ āgacchati.

9. ye hi keci bhūmija, samaṇā vā brāhmaṇā vā micchādiṭṭhino micchāsaṅkappā micchāvācā micchākammantā micchāājīvā micchāvāyāmā micchāsati micchāsamādhino, te āsaṅcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. anāsaṅcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsaṅca anāsaṅcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsaṅcepi karitvā

brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: ayoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

10. seyyathāpi bhūmija, puriso telatthiko telagavesī telapariyesanaṃ caramāno vālikaṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, āsañcepi karitvā vālikaṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ pīleyya, abhabbo telassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā vālikaṃ doṇiyā ākaritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, abhabbo telassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā vālikaṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, abhabbo telassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā vālikaṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, abhabbo telassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: ayoni hesā² bhūmija, telassa adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā micchādiṭṭhino micchāsaṅkappā micchāvācā micchākammantā micchāājīvā micchāvāyāmā micchāsati micchāsamādhino, te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: ayoni

hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

11. seyyathāpi bhūmija, puriso khīratthiko khīraga-
vesī khīrapariyesanaṃ caramāno gāviṃ taruṇavacchaṃ
visāṇato āviñjeyya, āsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavac-
chaṃ visāṇato āviñjeyya, abhabbo khīrassa adhiga-
māya. anāsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ tha-
nato āviñjeyya, abhabbo khīrassa adhigamāya. āsañca
anāsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ thanato āviñ-
jeyya, abhabbo khīrassa adhigamāya. nevāsaṃ nānā-
sañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ visāṇato āviñje-
yaya, abhabbo khīrassa adhigamāya. taṃ kissa hetu:
ayoni hesā bhūmija, khīrassa adhigamāya. evameva
kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā mic-
chādittṭhino micchāsaṅkappā micchāvācā micchākam-
mantā micchāājīvā micchāvāyāmā micchāsati micchā-
samādhino te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti.
abhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi
karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhi-
gamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ
caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nā-
nāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā
phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: ayoni hesā
bhūmija, phalassa adhigamāya.

12. seyyathāpi bhūmija, puriso nonītatthiko nonīta³
gavesī nonītapariyesanaṃ caramāno udakaṃ kalase

---

pts page 141

³navanīta-sīmu, majasaṃ.

āsiñcitvā manthena⁴ āviñjeyya, āsañcepi karitvā udakaṃ kalase āsiñcitvā matthena āviñjeyya, abhabbo nonītassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā udakaṃ kalase āsiñcitvā matthena āviñjeyya, abhabbo nonītassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā udakaṃ kalase āsiñcitvā matthena āviñjeyya, abhabbo nonītassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā udakaṃ kalase āsiñcitvā manthena āviñjeyya, abhabbo nonītassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: ayoni hesā bhūmija, nonītassa adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā micchādīṭṭhino micchāsankappā micchāvācā micchākammantā micchājīvā micchāvāyāmā micchāsati micchāsamādhino. te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya, taṃ kissa hetu: ayoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

13. seyyathāpi bhūmija, puriso aggitthiko⁵ aggigavesī aggipariyesanaṃ caramāno allamaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya⁶, āsañcepi karitvā allamaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhi-

⁴matthena-sīmu,majasam,syā,pts.

bjt page 326

⁵aggitthiko-sīmu,majasam,syā,pts.

⁶abhimattheyya-sīmu,syā,pts.

mantheyya, abhabbo aggissa adhigamāya. anāsañcepi karitvā allam katṭham sasneham uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya, abhabbo aggissa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā allam katṭham sasneham uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya, abhabbo aggissa adhigamāya. nevāsam nānāsañcepi karitvā allam katṭham sasneham uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya, abhabbo aggissa adhigamāya. tam kissa hetu: ayoni hesā bhūmija, aggissa adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brahmaṇā vā micchādiṭṭhino micchāsaṅkappā micchāvācā micchākammantā micchājīvā micchāvāyāmā micchāsati micchāsamādhino, te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya, āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. nevāsam nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, abhabbā phalassa adhigamāya. tam kissa hetu: ayoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

14. ye ca kho keci⁷ bhūmija, samaṇā vā brāhmaṇā vā sammādiṭṭhikā sammāsaṅkappā sammāvācā sammākammantā sammājīvā sammāvāyāmā sammāsati sammāsamādhino, te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ

---

pts page 142

⁷ yehi keci-sīmu, majasaṃ, pts.

caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

15. seyyathāpi bhūmija, puriso telatthiko telagavesī telapariyesanaṃ caramāno tilapiṭṭhiṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, āsañcepi karitvā tilapiṭṭhiṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, bhabbo telassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā tilapiṭṭhiṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, bhabbo telassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā tilapiṭṭhiṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, bhabbo telassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā tilapiṭṭhiṃ doṇiyā ākiritvā udakena paripphosakaṃ paripphosakaṃ pīleyya, bhabbo telassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, telassa adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā sammādiṭṭhino sammāsaṅkappā sammāvācā sammākammantā sammāājīvā sammāvāyāmā sammāsati sammāsamādhino, te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, phalassa adhiga-

māya.

16. seyyathāpi bhūmija, puriso khīratthiko khīragavesī khīrapariyesanaṃ caramāno gāviṃ taruṇavacchaṃ thanato āviñjeyya, āsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ thanato āviñjeyya, bhabbo khīrassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ thanato āviñjeyya, bhabbo khīrassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ thanato āviñjeyya, bhabbo khīrassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā gāviṃ taruṇavacchaṃ thanato āviñjeyya, bhabbo khīrassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, khīrassa adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā sammādiṭṭhino sammāsaṅkappā sammāvācā sammākammantā sammāājīvā sammāvāyāmā sammāsati sammāsamādhino, te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

17. seyyathāpi bhūmija, puriso nonītatthiko nonītagavesī nonītapariyesanaṃ caramāno dadhiṃ kalase āsiñcitvā manthena āviñjeyya, āsañcepi karitvā dadhiṃ kalase āsiñcitvā matthena āviñjeyya, bhabbo nonītassa

adhigamāya. anāsañcepi karitvā dadhiṃ kalase āsiñcitvā manthena āviñjeyya, bhabbo nonītassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā dadhiṃ kalase āsiñcitvā manthena āviñjeyya, bhabbo nonītassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā dadhiṃ kalase āsiñcitvā manthena āviñjeyya, bhabbo nonītassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, nonītassa adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brahmaṇā vā sammādiṭṭhino sammāsaṅkappā sammāvācā sammākammantā sammāājīvā sammāvāyāmā sammāsati sammāsamādhino. te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. nevāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya, taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

18. seyyathāpi bhūmija, puriso aggitthiko aggigavesī aggipariyesanaṃ caramāno sukkaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya, bhabbo aggissa āsañcepi karitvā sukkaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya, bhabbo aggissa adhigamāya. anāsañcepi karitvā sukkaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimatteyya, bhabbo aggissa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā sukkaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimantheyya, bhabbo aggissa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, aggissa

adhigamāya. evameva kho bhūmija, ye hi keci samaṇā vā brahmaṇā vā sammādiṭṭhino sammāsaṅkappā sam-māvācā sammākammantā sammāājīvā sammāvāyāmā sammāsati sammāsamādhino, te āsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. āsañca anāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. ne-vāsaṃ nānāsañcepi karitvā brahmacariyaṃ caranti, bhabbā phalassa adhigamāya. taṃ kissa hetu: yoni hesā bhūmija, phalassa adhigamāya.

19. sace kho taṃ bhūmija⁸, jayasenassa rājakumārassa imā catasso upamā paṭibhāseyyuṃ, anacchariyaṃ te jayaseno rājakumāro pasīdeyya. pasanno ca te pasannākāraṃ kareyyā'ti.

20. kuto pana maṃ bhante, jayasenassa rājakumārassa imā catasso upamā paṭibhāsisanti. anacchariyā pubbe assutapubbā, seyyathāpi bhagavantanti.

21. idamavoca bhagavā. attamano āyasmā bhūmijo bhagavato bhāsitaṃ abhinandīti.

---

bjt page 330

⁸sace kho bhūmija-syā,pts.